

*Załącznik do Uchwały Zarządu
Banku Spółdzielczego w Jaworznie
Nr 40/2024 z dnia 22.04.2024 roku*

*Załącznik do Uchwały Rady Nadzorczej
Banku Spółdzielczego w Jaworznie
Nr 36./2024 z dnia 23.04.2024r.*

**Bank Spółdzielczy
w Jaworznie**

**Informacje dotyczące adekwatności kapitałowej
oraz inne informacje podlegające ujawnianiu
Banku Spółdzielczego w Jaworznie
według stanu na dzień 31.12.2023 roku**

Jaworzno, kwiecień 2024r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	3
2. Informacje o Banku.....	3
2.1. Informacja o stopie zwrotu z aktywów.....	4
2.2. Informacja o działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.....	4
3. Cele, strategie i zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.....	4
3.1. Ryzyko kredytowe.....	7
3.1.1. Ryzyko kredytowe ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.....	7
3.1.2. Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych.....	8
3.1.3. Utrata wartości ekspozycji kredytowych.....	8
3.1.4. Polityka zabezpieczeń.....	13
3.1.5. Ryzyko koncentracji zaangażowań.....	14
3.1.6. Zakres i charakter systemów raportowania i pomiaru ryzyka kredytowego, w tym ryzyka koncentracji zaangażowań.....	16
3.2. Ryzyko płynności.....	17
3.3. Ryzyko stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego.....	23
3.4. Ryzyko operacyjne.....	25
3.5. Ryzyko braku zgodności.....	26
3.6. Ryzyko kapitałowe.....	27
4. Fundusze własne.....	28
5. Adekwatność kapitałowa.....	29
6. Dźwignia finansowa.....	31
7. Aktywa wolne od obciążeń	32
8. Polityka w zakresie wynagrodzeń.....	33
9. Informacje podlegające ogłaszaniu zgodnie z art.111a ust.4 ustawy Prawo bankowe.....	36
9.1. Opis systemu zarządzania , w tym systemu zarządzania ryzykiem.....	36
9.2. Opis systemu kontroli wewnętrznej.....	36
9.2.1. Cele systemu kontroli wewnętrznej.....	36
9.2.2. Rola Zarządu Banku, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu.....	37
9.2.3. Schemat organizacji trzech linii obrony w ramach struktury organizacyjnej Banku.....	38
9.2.4. Funkcja kontroli.....	40
9.2.5. Umiejscowienie, zakres zadań, niezależność stanowiska ds. zgodności.....	41
9.2.6. Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, dokonywanej przez Radę Nadzorczą Banku.....	41
9.3. Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń.....	42
9.4. Informacje o spełnianiu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art.22aa ustawy Prawo bankowe.....	42
10. Ujawnienia na temat sposobu zarządzania istotnymi konfliktami interesów, zgodnie z wymaganiami Rekomendacji Z KNF.....	42

1. Wstęp

Bank ujawnia informacje o charakterze ilościowym i jakościowym dotyczące adekwatności kapitałowej oraz informacje podlegające ogłaszaniu, określone w *Części Ósmej, tytule II Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające Rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Rozporządzenie CRR)*.

W celu spełnienia wymogów określonych w Rozporządzeniu CRR, Bank jako instytucja mała i niezłożona w rozumieniu art.4 ust.1 pkt 145 Rozporządzenia CRR oraz instytucja nienotowana w rozumieniu art.4 ust.1 pkt 148 Rozporządzenia CRR, raz do roku ujawnia najważniejsze wskaźniki, o których mowa w art.447 Rozporządzenia CRR.

W celu spełnienia wymogów w zakresie ujawniania informacji przewidzianych w Prawie bankowym (art.111a ust.4), Bank raz do roku ogłasza: opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń, a także informację o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa Prawa bankowego.

Ponadto, raz do roku Bank ujawnia informacje dotyczące ryzyka operacyjnego określone w Rekomendacji M oraz ryzyka płynności określone w Rekomendacji P Komisji Nadzoru Finansowego.

Bank raz do roku ujawnia także informacje na temat sposobu zarządzania istotnymi konfliktami interesów, zgodnie z wymaganiami Rekomendacji Z Komisji Nadzoru Finansowego.

Wszystkie dane ilościowe prezentowane są w tysiącach złotych.

2. Informacje o Banku

Bank Spółdzielczy w Jaworznie z siedzibą w Jaworznie przy ul. Stojałowskiego 10 jest zarejestrowany w Sądzie Rejonowym w Katowicach, Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS: 0000112955. Jednostce nadano numer statystyczny REGON: 000499235 oraz NIP : 632 -000 -00-16. Bank prowadzi swą działalność od 1920 roku.

Bank jest spółdzielnią prowadzącą swoją działalność na podstawie ustawy z dnia 7 grudnia 2000 roku o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku *Prawo bankowe*, ustawy z dnia 16 września 1982 roku *Prawo spółdzielcze*, innych ustaw oraz na podstawie *Statutu Banku*.

Bank, działając w interesie swoich członków, prowadzi działalność bankową na rzecz osób

fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, jeżeli posiadają zdolność prawną.

Bank jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie na mocy umowy zrzeszenia zawartej w dniu 27 marca 2002 roku.

W dniu 30 sierpnia 2016 roku Bank Spółdzielczy w Jaworznie przystąpił do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. System został utworzony zgodnie ze znowelizowaną Ustawą o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających i uznany przez Komisję Nadzoru Finansowego decyzją z dnia 22 grudnia 2015 roku.

2.1. Informacja o stopie zwrotu z aktywów

Na podstawie art. 111a ustawy *Prawo bankowe* Bank Spółdzielczy w Jaworznie podaje do publicznej wiadomości stopę zwrotu z aktywów (ROA) obliczoną jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej. Na dzień 31 grudnia 2023 roku wyznaczona w ten sposób stopa zwrotu z aktywów ukształtowała się na poziomie 2,75%.

2.2. Informacja o działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Bank Spółdzielczy w Jaworznie nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie ze *Statutem*, Bank działa na terenie Jaworzna - miasta na prawach powiatu, województwa śląskiego oraz powiatu chrzanowskiego, olkuskiego i oświęcimskiego z województwa małopolskiego

3. Cele, strategię i zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka reguluje zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku *Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Jaworznie* oraz zatwierdzone przez Zarząd Banku regulaminy, polityki i instrukcje, obejmujące obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne. Ryzyka uznawane przez Bank jako trwale istotne to:

- 1) ryzyko kredytowe - jest to ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta;
- 2) ryzyko koncentracji zaangażowań - zagrożenie wynikające z nadmiernej koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów, grup powiązanych klientów, klientów działających w tym samym sektorze gospodarki, regionie geograficznym, prowadzącym tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami

oraz dużych pośrednich ekspozycji kredytowych, takich jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia, charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka banku;

- 3) ryzyko płynności - zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat;
- 4) ryzyko stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego – obecne lub przyszłe ryzyko zarówno dla dochodów, jak i wartości ekonomicznej, wynikające ze zmiany stóp procentowych, które wpływają na pozycje wrażliwe na zmiany stóp procentowych. Obejmuje ono: ryzyko niedopasowania, ryzyko bazowe, ryzyko opcji klienta;
- 5) ryzyko operacyjne - to możliwość wystąpienia straty wynikającej z nieodpowiednich lub zawodnych procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując także ryzyko prawne;
- 6) ryzyko braku zgodności - skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
- 7) ryzyko kapitałowe (niewypłacalności) - ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez Bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku.

Proces zarządzania ryzykiem w Banku obejmuje następujące działania:

- 1) identyfikację ryzyka, która polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł zagrożeń związanych z ryzykiem oraz oszacowaniu wielkości potencjalnego wpływu danego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku, a także sporządza się prognozy i plany uwzględniające przewidywany poziom ryzyka;
- 2) pomiar ryzyka - zasady pomiaru, analizy oraz testowania warunków skrajnych ekspozycji na ryzyko, umożliwiające zarządzanie tym ryzykiem w skali Banku;
- 3) ocenę/szacowanie ryzyka - określenie siły wpływu lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka

przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka;

- 4) monitorowanie ryzyka - polega na monitorowaniu odchyłeń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń);
- 5) raportowanie ryzyka obejmujące cykliczne informowanie organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców;
- 6) stosowanie mechanizmów kontrolujących i ograniczających ryzyko - polega w szczególności na przyjmowaniu regulacji wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem.

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza - sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność. Rada Nadzorcza zatwierdza strategię działania Banku, zasady stabilnego i ostrożnego działania Banku, a także apetyt/tolerancję na ryzyko;
- 2) Komitet Audytu - wspiera działania Rady Nadzorczej Banku w celu prawidłowego i skutecznego stosowania przez Bank zasad sprawozdawczości finansowej, kontroli wewnętrznej oraz współpracy z biegłym rewidentem;
- 3) Zarząd - odpowiada za opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem, w tym strategii zarządzania ryzykiem, a także za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku zapewnia, że system zarządzania ryzykiem jest skuteczny - to znaczy, że proces zarządzania tym ryzykiem jest realizowany w sposób poprawny na każdym etapie, tj. etapach: identyfikacji, oceny, kontroli i zapobiegania, monitorowania i raportowania, a jeśli to konieczne - Zarząd Banku podejmuje działania celem weryfikacji, wprowadzania niezbędnych korekt i udoskonaleń tego systemu, w tym regulacji wewnętrznych dotyczących tego systemu;
- 4) Komitet Kredytowy - uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych oraz ich klasyfikacji pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank;

- 5) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz, w którym wyodrębnia się:
- a) Stanowisko ds. analiz ryzyka - gromadzi, przetwarza, dokonuje pomiaru oraz sporządza i przekazuje odpowiednim organom Banku określone analizy dotyczące podejmowanego przez Bank ryzyka;
 - b) Stanowisko ds. zgodności - identyfikuje, ocenia, kontroluje i monitoruje ryzyko braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawia raporty w tym zakresie Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku;
- 6) System kontroli wewnętrznej zorganizowany na trzech niezależnych poziomach, gdzie:
- a) na poziomie I kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków ;
 - b) poziom II to Stanowisko ds. zgodności oraz kontrola wewnętrzna funkcjonalna, niezależna od procesu zarządzania ryzykiem na Poziomie I, ma charakter ciągły i kompleksowy. Jej celem jest ocena skuteczności mechanizmów kontrolnych na Poziomie I i II oraz ocena prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w działalności Banku;
 - c) poziom III to funkcja audytu wewnętrznego Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Kontrola ma za zadanie badanie i ocenę w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Banku. Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania.
- 7) Pozostali pracownicy - mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń. Wszyscy pracownicy odpowiadają za zapewnienie zgodności wykonywanych przez siebie czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych.

3.1. Ryzyko kredytowe

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do

posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
- 2) podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
- 3) działania organizacyjno-proceduralne.

3.1.1. Ryzyko kredytowe ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank dokonuje jego pomiaru i oceny, analizując:

- 1) poziom zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie,
- 2) jakość portfela kredytowego w grupie tych ekspozycji,
- 3) wartość ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sytuacji zagrożonej,
- 4) bieżącą ocenę wartości nieruchomości, w tym: rodzaj nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie, rodzaj hipoteki, ubezpieczenie nieruchomości,
- 5) poziom wskaźnika LtV - jest to wskaźnik wyrażający stosunek wartości ekspozycji kredytowej do wartości zabezpieczenia na nieruchomości ,
- 6) poziom wskaźnika DstI dla detalicznych ekspozycji kredytowych – jest to wskaźnik wyrażający stosunek całkowitych rocznych kosztów związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania kredytowe (z których klient detaliczny nie może się wycofać, tj. wynikających m.in. z przepisów prawa lub mających charakter trwały i nieodwołalny) do całkowitego rocznego dochodu klienta detalicznego, stosowany w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w rozumieniu Rekomendacji S.

Bank monitoruje zmiany zachodzące na rynku nieruchomości oraz weryfikuje wartość rynkową nieruchomości, stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych. Weryfikacja i monitoring prowadzone są na podstawie dokumentów przedkładanych przez kredytobiorcę oraz informacji i danych gromadzonych bezpośrednio przez pracowników Banku, z wykorzystaniem między innymi bazy danych o nieruchomościach, zawartej w Systemie Analiz i Monitorowania Rynku Obrotu Nieruchomościami (AMRON).

3.1.2. Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych

Celem polityki zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku w obszarze detalicznych ekspozycji kredytowych w długoterminowej perspektywie, z uwzględnieniem wrażliwości na zmiany warunków otoczenia oraz oddziaływania na poziom ryzyka tych ekspozycji, poprzez właściwy dobór klientów.

Bank posiada, tworzy i aktualizuje regulacje wewnętrzne, które określają zasady obowiązujące w procesie identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych.

W celu ograniczenia poziomu ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych, Bank wyznacza limity wewnętrzne:

- 1) dla portfela detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 2) dla poszczególnych rodzajów detalicznych ekspozycji kredytowych.

3.1.3. Utrata wartości ekspozycji kredytowych

Bank Spółdzielczy w Jaworznie definiuje należności przeterminowane i dokonuje ich klasyfikacji zgodnie z kryteriami określonymi w *Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 roku*.

Jako ekspozycję przeterminowaną, Bank uznaje każdą należność z tytułu kapitału lub odsetek nie spłaconą w terminie. Ekspozycjami zagrożonymi są należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone. Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- 1) kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- 2) kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela).

Przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych Bank dokonuje zgodnie z ww. *Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków*.

Bank tworzy rezerwy celowe, odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek od ekspozycji kredytowych oraz rezerwę na ryzyko ogólne. Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- 1) kategorii "normalne" – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,

2) kategorii "pod obserwacją",

3) grupy "zagrożone" – w tym do kategorii "poniżej standardu", "wątpliwe" lub „stracone”.

Wysokość tworzonych rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności jest bezpośrednio związana z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Tabela 1. Zmiana stanu wartości rezerw celowych na należności bilansowe w okresie od dnia 01.01.2023 roku do dnia 31.12.2023 roku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Na należności normalne i pod obserwacją	Na należności poniżej standardu	Na należności wątpliwe	Na należności stracone	Razem
Stan na początek okresu	37	0	0	139	176
Zwiększenia	11	0	0	12	23
Utworzenie rezerw celowych	11	0	0	12	23
Zmniejszenia	19	0	0	26	45
Rozwiązanie rezerw tworzonych w koszty	19	0	0	16	35
Odpisanie do ewidencji pozabilansowej	0	0	0	9	9
Umorzenie należności	0	0	0	1	1
Stan na koniec okresu	29	0	0	125	154

Tabela 2. Informacja o stanie odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi, odnoszące się do odsetek w okresie od dnia 01.01.2023 roku do dnia 31.12.2023 roku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Na należności normalne i pod obserwacją	Na należności poniżej standardu	Na należności wątpliwe	Na należności stracone	Razem
Stan na początek okresu	0	0	0	174	174
Zwiększenia	0	0	0	3	3
Utworzenie odpisów aktualizujących	0	0	0	3	3
Zmniejszenia	0	0	0	23	23
Rozwiązanie odpisów aktualizujących	0	0	0	17	17
Odpisanie do ewidencji pozabilansowej	0	0	0	6	6
Stan na koniec okresu	0	0	0	154	154

Rezerwa na ryzyko ogólne tworzona jest zgodnie z art.130 ustawy Prawo bankowe na

pokrycie niezidentyfikowanego ryzyka związanego z prowadzeniem działalności bankowej. Tworzenie i rozwiązywanie rezerwy dokonywane jest na podstawie oceny ryzyka, uwzględniającej w szczególności wielkość należności oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych. Wartość rezerwy na ryzyko ogólne na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosiła 250 tys. złotych.

Całkowitą kwotę ekspozycji na ryzyko kredytowe według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz średnią kwotę ekspozycji za 2023 rok w podziale na klasy zaprezentowano w tabeli numer 3.

Tabela 3. Ekspozycje na ryzyko kredytowe (w tys. złotych)

Ekspozycje według Metody Standardowej	W pełni skorygowana wartość ekspozycji 31.12.2023r.	Średnia w pełni skorygowana wartość ekspozycji za okres 01.01.-31.12.2023r.
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	40 130	37 684
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	250	231
Ekspozycje wobec instytucji	8 596	9 207
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	10 973	11 096
Ekspozycje detaliczne	6 401	6 313
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	8 366	8 736
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	0	3
Ekspozycje kapitałowe	1 440	1 440
Inne pozycje	1 037	1 156
OGÓŁEM	77 193	75 866

Tabela 4. Struktura ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania według stanu na dzień 31.12.2023r. (w tys. złotych)

Klasa ekspozycji	Ekspozycja pierwotna	Rezerwy celowe i odpisy aktualizacyjne związane z ekspozycją pierwotną	Ekspozycja po odliczeniu rezerw i odpisów aktualizacyjnych
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	178	-178	0
Ekspozycje detaliczne	101	-101	0
Ogółem	279	-279	0

Tabela 5. Struktura ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania w podziale według liczby dni przeterminowania według stanu na dzień 31.12.2023r. (wartość bilansowa brutto w tys. złotych)

Klasa ekspozycji	Przeterminowane >90 dni ≤ 180 dni	Przeterminowane >180 dni ≤ 1 roku	Przeterminowane >1 roku ≤ 5 lat	Przeterminowane >5 lat	Razem
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	-	-		178	178
Ekspozycje detaliczne	-	-	15	86	101
Ogółem			15	264	279

Tabela 6. Struktura aktywów według terminów zapadalności na dzień 31.12.2023r. (wartość nominalna w tys. zł)

Bez określonego terminu	Należności od sektora finansowego	3 957
	Należności od sektora niefinansowego	125
	Instrumenty kapitałowe	1 440
	Pozostałe pozycje aktywów	1 105
	Razem	6 627
≤ 1 tygodnia	Należności od sektora finansowego	1 092
	Należności od sektora niefinansowego	136
	Instrumenty dłużne - bony pieniężne NBP	7 000
	Razem	8 228
>1 tygodnia ≤ 1 miesiąca	Należności od sektora niefinansowego	256
>1 miesiąca ≤ 3 miesięcy	Należności od sektora niefinansowego	1 285
>3 miesięcy ≤ 6 miesięcy	Należności od sektora niefinansowego	2 142
	Należności od sektora budżetowego	178
	Razem	2 320
>6 miesięcy ≤ 12 miesięcy	Należności od sektora niefinansowego	3 042
>1 roku ≤ 2 lat	Należności od sektora niefinansowego	3 330
	Instrumenty dłużne-obligacje Skarbu Państwa i gwarantowane przez Skarb Państwa	11 300
	Instrumenty dłużne-obligacje BPS S.A	300
	Razem	14 930
>2 lat ≤ 5 lat	Należności od sektora niefinansowego	6 027
	Instrumenty dłużne-obligacje BPS S.A	1 300
	Instrumenty dłużne-obligacje Skarbu	7 500

	Państwa i gwarantowane przez Skarb Państwa	
	Razem	14 827
>5 lat <= 10 lat	Należności od sektora niefinansowego	4 308
	Instrumenty dłużne-obligacje BPS S.A.	2 000
	Instrumenty dłużne-obligacje Skarbu Państwa i gwarantowane przez Skarb Państwa	8 000
	Razem	14 308
>10 lat <= 20 lat	Należności od sektora niefinansowego	4 007
> 20 lat	Należności od sektora niefinansowego	691
Ogółem, z tego:		70 521
Należności od sektora finansowego		5 049
Należności od sektora niefinansowego		25 349
Należności od sektora budżetowego		178
Instrumenty dłużne i kapitałowe		38 840
Pozostałe pozycje aktywów		1 105

3.1.4. Polityka zabezpieczeń

Bank podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczeń Bank ocenia według ich płynności, aktualnej wartości rynkowej oraz wpływu na poziom tworzonych rezerw. Bank preferuje zabezpieczenia umożliwiające pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych.

Ustanawiane przez Bank zabezpieczenia są adekwatne do:

- 1) rodzaju kredytu,
- 2) okresu kredytowania,
- 3) kwoty kredytu,
- 4) typowego i indywidualnego ryzyka kredytu, w tym ryzyka kredytowego klienta,
- 5) statusu prawnego kredytobiorcy.

Podstawowy podział zabezpieczeń dokonywany jest w oparciu o kryterium zakresu odpowiedzialności dłużnika:

- 1) zabezpieczenia osobiste, charakteryzujące się odpowiedzialnością osobistą dłużnika z tytułu zabezpieczeń, a zatem całym jego majątkiem do wysokości zadłużenia; do zabezpieczeń osobistych zalicza się między innymi: weksel własny in blanco, poręczenie wekslowe, poręczenie według prawa cywilnego, przystąpienie do długu;

- 2) zabezpieczenia rzeczowe ograniczające się do poszczególnych składników majątku dłużnika z tytułu zabezpieczenia, dające pierwszeństwo zaspokojenia się z obciążonej rzeczy, na przykład hipoteka, przewłaszczenie rzeczy ruchomej.

W celu wczesnej identyfikacji sygnałów ostrzegania i podejmowania działań ograniczających ryzyko kredytowe w Banku prowadzony jest monitoring zabezpieczeń.

Zakres prowadzonego monitoringu zabezpieczeń to:

- 1) kontrola zgodności warunków decyzji kredytowej z warunkami zawartymi w umowie kredytu oraz umowach zabezpieczeń;
- 2) analiza stanu ustanowionych zabezpieczeń.

3.1.5. Ryzyko koncentracji zaangażowań

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i całego portfela aktywów. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowań, w szczególności w odniesieniu do grupy klientów, produktów, branż oraz zabezpieczeń. W przypadku wykorzystania limitu na poziomie ustalonym przez Bank, podejmowane są działania w celu ograniczenia poziomu koncentracji zaangażowań.

Wybór instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań, mających na celu dywersyfikację tego ryzyka, uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu ryzyka kredytowego, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Banku.

Zgodnie z *Instrukcją funkcjonowania procesu oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP) w Banku Spółdzielczym w Jaworznie* w Banku badana jest istotność ryzyk wynikających z zaangażowań kredytowych odnoszących się do:

- 1) koncentracji dużych ekspozycji;
- 2) koncentracji w ten sam sektor gospodarczy;
- 3) koncentracji w ten sam rejon geograficzny;
- 4) koncentracji w jednorodny instrument finansowy;
- 5) koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia kredytowego.

W przypadku, gdy zaangażowanie dla danego ryzyka koncentracji przekroczy ustalony wewnętrzny limit, Bank wylicza wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu tego ryzyka.

W 2023 roku w Banku nie wystąpiła konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka koncentracji.

Tabela 7. Struktura zaangażowania kredytowego Banku wobec największych podmiotów według stanu na dzień 31.12.2023r.

Podmiot	Udział w portfelu kredytowym	Udział w funduszach własnych
Podmiot A	7,77%	9,76%
Ogółem	7,77%	9,76%

Tabela 8. Struktura zaangażowania kredytowego według segmentów branżowych na dzień 31.12.2023 roku

Branża	Udział % w zaangażowaniu kredytowym wobec podmiotów gospodarczych ogółem
Działalność produkcyjna	9,30%
Budownictwo	29,88%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	8,53%
Transport i gospodarka magazynowa	19,60%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10,16%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	19,96%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0,77%
Pozostała działalność usługowa	1,80%
Razem	100,00%

3.1.6. Zakres i charakter systemów raportowania i pomiaru ryzyka kredytowego, w tym ryzyka koncentracji zaangażowań

W ramach cyklicznych informacji przekazywanych Zarządowi monitorowany jest profil ryzyka kredytowego (w tym ryzyka koncentracji Banku). W cyklach miesięcznych sporządzane są raporty zawierające:

- 1) strukturę jakościową ekspozycji kredytowych, w tym strukturę jakościową detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 2) analizę produktową i podmiotową portfela kredytowego,
- 3) analizę zobowiązań pozabilansowych udzielonych,
- 4) analizę struktury i koncentracji branżowej portfela kredytowego
- 5) wykorzystanie limitów i wskaźników wczesnego ostrzegania,
- 6) test warunków skrajnych według I scenariusza - koncentracja portfela kredytowego.

W cyklach kwartalnych sporządzane są raporty zawierające:

- 1) strukturę ekspozycji według wag ryzyka,
- 2) poziom i dynamikę "dużych" zaangażowań, to jest zaangażowań równych lub przekraczających 10% funduszy własnych Banku oraz kredytów i innych zobowiązań udzielonych członkom Zarządu Banku i organów statutowych oraz osobom na stanowiskach kierowniczych,
- 3) poziom ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych oraz poziom ryzyka, jakości i skuteczności stosowanych zasad zabezpieczania ekspozycji kredytowych w formie ubezpieczenia.

W cyklach półrocznych sporządzany jest test warunków skrajnych według II scenariusza - koncentracja podmiotowa.

W cyklach rocznych sporządza się:

- 1) informację związaną z działaniami windykacyjnymi i restrukturyzacyjnymi Banku,
- 2) analizę ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości,
- 3) analizę ryzyka branż, w których występują "duże" zaangażowania,
- 4) sprawozdanie z weryfikacji baz danych o rynku nieruchomości,

- 5) testy warunków skrajnych według III i IV scenariusza – koncentracja zabezpieczeń hipotecznych oraz koncentracja branżowa,
- 6) testy w zakresie detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie

Raporty przedkładane Radzie Nadzorczej w cyklach kwartalnych zawierają syntetyczne informacje w zakresie ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji zaangażowań, w tym ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych. W cyklach rocznych przedkładana jest informacja w zakresie ryzyka ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości oraz zabezpieczonych hipotecznie.

3.2. Ryzyko płynności

Celem procesu zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie możliwości realizowania zobowiązań Banku na bazie dziennej, zdolności do utrzymania płynności w krótkim, średnim i długim okresie zarówno w normalnych warunkach, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych - tak na poziomie Banku, jak i rynku - ograniczających dostęp do zabezpieczonych i niezabezpieczonych źródeł finansowania.

Realizacja strategii zarządzania płynnością następuje poprzez:

- 1) utrzymanie poziomu płynności zapewniającego regulowanie wszystkich zobowiązań w umownych terminach,
- 2) utrzymywanie nadwyżki płynności, złożonej z wolnych od obciążeń, wysokiej jakości aktywów umożliwiającej przetrwanie różnorodnych zdarzeń kryzysowych,
- 3) zapewnienie stabilnych, zdywersyfikowanych źródeł finansowania o odpowiedniej jakości,
- 4) optymalne zarządzanie środkami płynnymi, w tym nadwyżkami środków finansowych.

Rola i odpowiedzialność organów Banku w zakresie zarządzania ryzykiem płynności:

- 1) Rada Nadzorcza, w ramach wypełniania swoich funkcji i odpowiedzialności za proces zarządzania ryzykiem w Banku, nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem płynności. Rada zatwierdza maksymalny poziom ryzyka płynności, jaki może obciążać działalność Banku (apetyt na ryzyko) oraz strukturę organizacyjną Banku w zakresie zarządzania ryzykiem płynności dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka.
- 2) Zarząd Banku w zakresie swoich kompetencji, ponosi odpowiedzialność za ryzyko płynności jakie ponosi Bank oraz za efektywność metod zarządzania tym ryzykiem.

Zarząd odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych polityk oraz procedur w zakresie zarządzania ryzykiem płynności.

- 3) Prezes Zarządu pełni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem płynności, w tym nad realizacją Polityki w zakresie zarządzania ryzykiem.
- 4) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz wykonuje bezpośrednio bieżące zadania związane z utrzymywaniem krótko-, średnio- i długookresowej płynności Banku. Przedmiotem działań związanych z utrzymywaniem płynności jest optymalne zarządzanie środkami Banku, w celu jak najbardziej rentownego ich zagospodarowania oraz wywiązywania się Banku z zawartych umów (zarówno kredytowych – zabezpieczenie środków na akcję kredytową jak i środków na wypłaty depozytów zgodnie z terminami wymagalności).
- 5) Pozostali pracownicy są zobowiązani do przygotowywania i dostarczania informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego zarządzania płynnością Banku, a także do wykonywania zadań związanych z realizacją planów i procedur awaryjnych.

W ramach zabezpieczenia płynności Bank korzysta z następujących czynności wykonywanych przez Bank Zrzeszający:

- 1) lokowanie nadwyżek środków finansowych Banku poprzez przyjmowanie depozytów,
- 2) zakup bonów pieniężnych NBP,
- 3) dokonywanie zasileń i przyjmowanie odprowadzeń gotówki.

Bank stosuje szereg metod pomiaru i oceny ryzyka płynności w postaci:

- 1) rozpoznawania zapotrzebowania na środki płynne (w tym płynność śróddzienną),
- 2) pomiaru i oceny zapasu środków płynnych, w tym nadzorczych miar płynności,
- 3) pomiaru i oceny stabilności źródeł finansowania, w tym szacowanie, prognoza i ocena środków stabilnych (w tym osadu), pomiar i ocena odnawialności i zrywalności depozytów, pomiar i ocena wpływu koncentracji źródeł finansowania na stabilność źródeł finansowania,
- 4) stosowania metody analizy przepływów, w tym z użyciem analizy luki płynności (urealnionej) do celu pomiaru: płynności krótkoterminowej, średnioterminowej, długoterminowej,
- 5) analizy płynności długoterminowej, w tym dokonywanie pogłębionej analizy płynności długoterminowej,

- 6) oceny wpływu wybranych wskaźników ekonomicznych na płynność, a także ocena wskaźników wczesnego ostrzegania,
- 7) pomiaru i oceny wykonania odpowiednich limitów,
- 8) analizy wpływu wdrażanych nowych produktów na ryzyko płynności.

Od 1 października 2015r. obowiązuje Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 roku uzupełniające Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych. Minimalny, wymagany prawem, poziom wskaźnika pokrycia wypływów netto (wskaźnika LCR) wynosi 100%.

Tabela 9. Wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR) Banku Spółdzielczego w Jaworznie

Wyszczególnienie	31.03.2023r.	30.06.2023r.	30.09.2023r.	31.12.2023r.
Zabezpieczenie przed utratą płynności (w tys. zł)	20 494	20 232	18 822	23 091
Wpływy płynności netto ogółem (w tys. zł)	4 021	4 079	3 242	3 920
Wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR)	510%	496%	581%	589%

Od dnia 28 czerwca 2021 roku Banki są zobowiązane do przestrzegania wymogów w zakresie stabilnego finansowania netto (NSFR) zgodnie z art.413 ust.1 i art.428b Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniające Rozporządzenie (UE) nr 648/2012.

Minimalny, wymagany prawem, poziom wskaźnika NSFR wynosi 100%.

Tabela 10. Wskaźnik stabilnego finansowania (NSFR) Banku Spółdzielczego w Jaworznie

Wyszczególnienie	31.03.2023r.	30.06.2023r.	30.09.2023r.	31.12.2023r.
Dostępne stabilne finansowanie ogółem (w tys. zł)	62 831	63 794	65 091	65 897
Wymagane stabilne finansowanie ogółem (w tys. zł)	31 359	32 288	33 766	31 442
Wskaźnik stabilnego finansowania netto (NSFR)	200%	198%	193%	210%

Zarządzając ryzykiem płynności bank powinien utrzymywać odpowiednią nadwyżkę płynności, złożoną z łatwo zbywalnych aktywów, w celu zabezpieczenia możliwości przetrwania sytuacji kryzysowych związanych z ryzykiem płynności.

Aktywa wchodzące w skład nadwyżki płynności powinny spełniać następujące wymogi:

- 1) brak obciążeń,
- 2) wysoka jakość kredytowa,
- 3) wysoka płynność na rynku lub transakcji bezpośrednich,
- 4) łatwa zbywalność,
- 5) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania tych aktywów w celu pozyskania środków,
- 6) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Składniki nadwyżki płynności według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku zaprezentowano w tabeli nr 11.

Tabela 11. Nadwyżka płynności Banku Spółdzielczego w Jaworznie według stanu na dzień 31.12.2023r.

Wyszczególnienie	Wartość w tys. zł
Kasa	664
Środki na rachunku bieżącym i lokatach w Banku Zrzeszającym z terminem zapadalności do 1 dnia roboczego włącznie	1 113
Bony pieniężne NBP	7 000
Obligacje Skarbu Państwa	15 300
Nadwyżka płynności	24 077

Podstawowym źródłem finansowania działalności Banku są przyjęte depozyty od osób prywatnych oraz innych podmiotów niefinansowych. Bank dąży do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności. Zarządzanie bazą depozytową Banku poprzez przyjęte limity koncentracji zakłada ograniczenia w zakresie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.

Strukturę źródeł finansowania według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku przedstawiono w tabeli nr 12.

Tabela 12. Struktura podstawowych źródeł finansowania Banku Spółdzielczego w Jaworznie według stanu na dzień 31.12.2023r.

Wyszczególnienie	Wartość w tys. zł	% udział w depozytach ogółem
Depozyty bieżące osób prywatnych	26 405	49,77
Depozyty terminowe osób prywatnych	19 941	37,58
Razem depozyty osób prywatnych	46 346	87,35
Depozyty bieżące pozostałych podmiotów niefinansowych	6 472	12,20
Depozyty terminowe pozostałych podmiotów niefinansowych	161	0,30
Razem depozyty pozostałych podmiotów niefinansowych	6 633	12,50
Depozyty bieżące jednostek budżetowych	77	0,15
RAZEM BAZA DEPOZYTOWA	53 056	100

Analiza luki płynności jest instrumentem pomocnym w zarządzaniu płynnością. Luka płynności (kontraktowa) to zestawienie niedopasowania terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów w danym przedziale czasowym sporządzane na podstawie szacunków przepływów pieniężnych w celu ustalenia przyszłego poziomu płynności. Występowanie dodatniej/ujemnej różnicy pomiędzy sumą aktywów zapadających a sumą pasywów wymagalnych i pozycji pozabilansowych w danym przedziale czasowym wskazuje na utrzymywanie luki dodatniej/ujemnej. Luka dodatnia wskazuje na utrzymywanie nadwyżki płynności.

W celu realnego ustalenia przyszłego poziomu płynności Bank dokonuje urealnienia terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów (urealniona luka płynności). Urealnienie uwzględnia założenia dotyczące między innymi wcześniejszych wypłat depozytów, późniejszych spłat kredytów, stabilności źródeł finansowania.

Kontraktową i urealnioną lukę płynności według stanu dzień 31 grudnia 2023 roku przedstawiono w tabeli numer 13.

Tabela 13. Kontraktowa i urealniona luka płynności Banku Spółdzielczego w Jaworznie według stanu na dzień 31.12.2023r.

Kontraktowa luka płynności				
Wyszczególnienie	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 do 3 miesięcy	Powyżej 3 do 6 miesięcy	Powyżej 6 miesięcy do 1 roku
Aktywa ogółem wg terminów zapadalności w tys. zł	12 963	1 285	2 155	3 093
Pasywa ogółem wg terminów zapadalności w tys. zł	36 661	4 545	7 919	4 119
Luka płynności	-23 698	- 3 260	- 5 764	- 1 026
Luka płynności skumulowana	-23 698	-26 958	- 32 722	-33 748
Urealniona luka płynności				
Wyszczególnienie	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 do 3 miesięcy	Powyżej 3 do 6 miesięcy	Powyżej 6 miesięcy do 1 roku
Aktywa ogółem wg terminów zapadalności w tys. zł	13 105	1 355	2 235	3 403
Pasywa ogółem wg terminów zapadalności w tys. zł	16 664	2 867	2 957	5 620
Luka płynności	-3 559	-1 512	-722	- 2 217
Luka płynności skumulowana	-3 559	-5 071	- 5 793	-8 010

Bank określa i analizuje scenariusze sytuacji związane z zagrożeniem utraty płynności (testy warunków skrajnych).

Na dzień 31 grudnia 2023 roku Bank posiadał nadwyżkę płynności, która pozwala na przetrwanie w okresie tak zwanego "horyzontu przeżycia" w poszczególnych scenariuszach testów warunków skrajnych. W sytuacji skrajnej nie jest wymagane podejmowanie działań awaryjnych.

Do szacowania wewnętrznego wymogu kapitałowego na ryzyko płynności Bank wykorzystuje relację wartości posiadanych, na datę analizy, aktywów płynnych do aktywów ogółem. Bank dokonuje analizy sytuacji szokowej zakładającej nagły spadek bazy depozytowej o 20%, przy jednoczesnym założeniu konieczności utrzymania wartości wskaźnika udziału aktywów płynnych w aktywach ogółem na poziomie minimum 20%.

Przyjmuje się założenie, że odpływ środków jest finansowany posiadanymi aktywami płynnymi, w związku z czym aktywa płynne pomniejsza się o 20% posiadanej na dzień analizy bazy depozytowej.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku udział aktywów płynnych w aktywach ogółem przy założeniu zaistnienia sytuacji szokowej ukształtował się na poziomie 15,55%. Utworzono w związku z powyższym wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka płynności w kwocie 6 840 zł.

W ramach cyklicznych informacji przekazywanych Zarządowi monitorowany jest profil ryzyka płynności. W cyklach miesięcznych sporządzany jest raport zawierający:

- 1) kontraktową i urealnioną lukę płynności,
- 2) analizę struktury bilansu i zobowiązań pozabilansowych,
- 3) analizę nadzorczych miar płynności oraz wskaźników ekonomicznych umożliwiających ocenę stopnia narażenia Banku na ryzyko płynności,
- 4) analizę koncentracji zaangażowania źródeł finansowania aktywów,
- 5) wykorzystanie limitów wewnętrznych ograniczających narażenie Banku na ryzyko płynności.

W cyklach kwartalnych sporządza się testy warunków skrajnych w trzech wariantach : wariant wewnętrzny, wariant systemowy, wariant będący połączeniem obu ww. wariantów oraz odwrócone testy warunków skrajnych.

W cyklach rocznych sporządza się pogłębioną analizę płynności długoterminowej.

Raport przedkładany Radzie Nadzorczej Banku w cyklach kwartalnych zawiera syntetyczną informację dotyczącą ryzyka płynności.

3.3. Ryzyko stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego

Ryzyko stopy procentowej obejmuje:

- 1) ryzyko niedopasowania – ryzyko wynikające ze struktury terminowej pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, którego źródłem są różnice w czasie dostosowania oprocentowania tych instrumentów;
- 2) ryzyko bazowe – ryzyko wynikające z wpływu względnych zmian stóp procentowych na pozycje wrażliwe na zmiany stóp procentowych, które mają podobne okresy zapadalności, ale są wyceniane według różnych indeksów stóp procentowych. Ryzyko bazowe wynika z niedoskonałej korelacji w dostosowaniu stóp procentowych uzyskiwanych i płaconych od różnych pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych;

- 3) ryzyko opcji klienta – ryzyko wynikające z opcji (wbudowanych i jawnych) w przypadku, gdy bank lub jego klient może zmienić poziom i terminy przepływów pieniężnych.

Celem strategicznym polityki Banku w odniesieniu do ryzyka stopy procentowej jest minimalizacja ryzyka związanego z możliwością wystąpienia niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na wynik finansowy Banku. Ponadto celem jest zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z tym ryzykiem, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania mających na celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp procentowych a przez to na zmiany przychodów i kosztów. W konsekwencji ma to utrzymać zdolność do wywiązywania się w sposób optymalny z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych, jak i pozabilansowych, przy zapewnieniu pożądanego wyniku finansowego oraz realnej wartości posiadanych kapitałów (funduszy własnych).

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów.

Bank do pomiaru stopnia narażenia na ryzyko stopy procentowej stosuje:

- 1) metodę luki stopy procentowej (jako podstawowe narzędzie analityczne),
- 2) metodę symulacji możliwego wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku;
- 3) analizę wpływu zmiany stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału Banku.

Najważniejszą część ryzyka stopy procentowej w Banku związana jest z ryzykiem przeszacowania oraz ryzykiem bazowym, gdyż w największym stopniu wpływa na poziom zmian dochodu odsetkowego.

Oszacowana na dzień 31.12.2023 roku dla ryzyka bazowego potencjalna zmiana wyniku odsetkowego Banku w horyzoncie najbliższego roku przy założeniu zmiany stawek bazowych o 1 p.p. wyniosła 379 tys. złotych i stanowiła 1,86% funduszy własnych na ustalony limit 3,5%.

W ramach ryzyka przeszacowania dokonano symulacji dla aktywów i pasywów przeszacowujących się do 12 miesięcy. Zmiana oprocentowania o 200 punktów bazowych spowoduje zmianę wyniku odsetkowego o +/- 24 tys. złotych, co stanowi 0,60% rocznego dochodu odsetkowego oraz 0,12% funduszy własnych Banku.

Analiza wpływu zmiany stóp procentowych o 2 p.p. na wartość ekonomiczną kapitału Banku wykazała, że przy równoległym przesunięciu krzywej dochodowości o 200 punktów bazowych wartość ekonomiczna kapitału zmniejszyłaby się na koniec 2023 roku o 1 088 tys. złotych, co

stanowi 5,35% funduszy własnych Banku na ustalony limit max.9,9% funduszy własnych.

**Tabela 14. Kształtowanie się luki terminów przeszacowania na dzień
31.12.2023r. (w tys. zł)**

Wyszczególnienie	(do 1 M)	(1-3M)	(3-6M)	(6-12M)	Powyżej 12M
Aktywa oprocentowane	36 768	1 419	14 224	38	16 540
Pasywa oprocentowane	48 676	375	468	-	-
Luka	-11 908	1 044	13 756	38	16 540
Luka skumulowana	-11 908	- 10 864	2 892	2 930	19 470

W ramach cyklicznych miesięcznych informacji przekazywanych Zarządowi monitorowany jest profil ryzyka stopy procentowej.

Rada Nadzorcza Banku otrzymuje w cyklach kwartalnych syntetyczną informację dotyczącą ryzyka stopy procentowej.

W 2022 roku nie zaistniała konieczność utworzenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka stopy procentowej.

3.4. Ryzyko operacyjne

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, budowę świadomości pracowników poprzez odpowiednie szkolenia i działania Zarządu, a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania ryzyka i kontroli wewnętrznej.

W zakresie części ryzyka będącego ryzykiem systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa, celem jest: systematyczne dostosowywanie systemu do wymogów prawa, wprowadzanie nowych produktów oraz nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych oraz budowa świadomości ryzyka wśród pracowników poprzez niezbędne szkolenia i działania zarządcze.

Działania podejmowane w celu monitoringu i raportowania ryzyka obejmują:

- 1) wdrażanie i doskonalenie narzędzi informatycznych,
- 2) monitorowanie strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
- 3) monitorowanie wielkości Kluczowych Wskaźników Ryzyka,
- 4) raportowanie skutków ryzyka operacyjnego do Zarządu i Rady Nadzorczej zgodnie z systemem informacji zarządczej w cyklach kwartalnych.

Cele w zakresie zarządzania kadrami:

- 1) zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego obciążającego Bank na wszystkich szczeblach zarządzania,
- 2) stosowanie zasad dobrej praktyki w relacjach z klientami,
- 3) analiza skarg i wniosków związanych z działalnością Banku,
- 4) organizacja szkoleń,
- 5) kontrola wewnętrzna.

W roku 2022 nie wystąpiły straty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego.

3.5. Ryzyko braku zgodności

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, a także właściwą ochronę interesów Banku poprzez stałe aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, kontrolę ich przestrzegania, wsparcie informatyczne, szkolenia.

Zapewnianie zgodności jest jednym z czterech celów systemu kontroli wewnętrznej i jest wyodrębnione w matrycy funkcji kontroli. W ramach tego celu Bank zapewnia, że jego działanie jest zgodne z przepisami prawa, zasadami etyki biznesowej, procedurami wewnętrznymi, standardami branżowymi i wytycznymi organów nadzoru.

Proces ograniczania ryzyka braku zgodności obejmuje działania zapobiegające występowaniu ryzyka braku zgodności oraz minimalizujące skutki jego wystąpienia.

W celu ograniczenia występowania ryzyka braku zgodności podejmowane są w szczególności następujące działania:

- 1) informowanie o zmianach w przepisach prawa,
- 2) ocena ryzyka braku zgodności oferowanych produktów i usług,

- 3) ocena zgodności przekazów informacyjnych, w tym reklamowych i marketingowych,
- 4) doradztwo dla pracowników Banku w zakresie ryzyka braku zgodności,
- 5) szkolenia z zakresu ryzyka braku zgodności.

W 2022 roku nie wystąpiły incydenty powiązane z ryzykiem braku zgodności.

Zarząd Banku i Rada Nadzorcza w ramach systemu informacji zarządczej otrzymują w cyklach kwartalnych informację o wynikach identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania wielkości i profilu ryzyka braku zgodności. W cyklach rocznych przedkładane jest Radzie Nadzorczej i Zarządowi Banku sprawozdanie dotyczące oceny efektywności i skuteczności zarządzania ryzykiem braku zgodności.

3.6. Ryzyko kapitałowe

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiedniego poziomu funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zwiększanie wartości funduszy własnych z wygenerowanych zysków,
- 2) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych,
- 3) zarządzanie ryzykiem bankowym.

W ocenie istotności ryzyka kapitałowego Bank dokonuje w cyklach kwartalnych analizy:

- 1) struktury posiadanych funduszy w celu ustalenia stopnia koncentracji funduszu udziałowego,
- 2) koncentracji "dużych" udziałów.

Struktura posiadanych przez Bank funduszy jest korzystna; fundusz zasobowy stanowił na koniec 2022 roku 97,3% funduszy własnych Banku. Głównym źródłem zwiększania tego funduszu są generowane przez Bank zyski.

Za "duży" pakiet udziałów Bank uznaje kwotę sumy udziałów posiadanych przez jednego Członka Banku na poziomie co najmniej 5% funduszu udziałowego. Bank uznaje, że ryzyko

koncentracji "dużych" pakietów udziałów jest istotne, jeżeli suma "dużych" pakietów udziałów jest większa niż 30% funduszu udziałowego.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku ww. wskaźnik ukształtował się na poziomie 25,11%. W związku z powyższym nie wyznaczono wewnętrznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka koncentracji "dużych" pakietów udziałów.

Zarząd Banku w ramach systemu informacji zarządczej otrzymuje w cyklach kwartalnych informację w zakresie adekwatności kapitałowej z uwzględnieniem testu warunków skrajnych.

Rada Nadzorcza Banku otrzymuje w cyklach kwartalnych syntetyczną informację dotyczącą struktury funduszy własnych, poziomu całkowitego wymogu kapitałowego oraz kształtowania się współczynników kapitałowych.

4. Fundusze własne

Zgodnie z postanowieniami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (Rozporządzenie CRR), fundusze własne Banku składają się z kapitału Tier I i kapitału Tier II. W skład kapitału Tier I wchodzi kapitał podstawowy Tier I. Bank nie posiada kapitału dodatkowego Tier I oraz kapitału Tier II.

1) W skład kapitału podstawowego Tier I wchodzi:

- a) opłacone instrumenty kapitałowe - fundusz udziałowy wpłacony przez członków Banku do dnia 28 czerwca 2013 roku,
- b) kapitał rezerwowy - fundusz zasobowy tworzony zgodnie ze statutem Banku z nadwyżki bilansowej i wpłat wpisowego,
- c) fundusz ogólnego ryzyka bankowego tworzony zgodnie z ustawą Prawo bankowe i statutem Banku,
- d) skumulowane inne całkowite dochody - fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych

2) Kapitał podstawowy Tier I korygowany jest o:

- a) wartość bilansową wartości niematerialnych i prawnych,
- b) korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych.

Tabela 15. Struktura funduszy własnych według stanu na dzień 31.12.2022r. (w tys.zł)

L.p.	Pozycja	Wartość w tys.zł
1.	FUNDUSZE WŁASNE	19 100
1.1	KAPITAŁ TIER I	19 100
1.1.1	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	19 100
1.1.1.1	Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej (zysk netto za 2022 rok)	1 538
1.1.1.2	(-) Część nieznanego zysku z bieżącego okresu kub nieznanego zysku rocznego	- 1 538
1.1.1.3	Skumulowane inne całkowite dochody- fundusz z aktualizacji wyceny	135
1.1.1.4	Kapitał rezerwy (fundusz zasobowy tworzony z nadwyżki bilansowej i wpłat wpisowego)	18 586
1.1.1.5	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	200
1.1.1.5	Opłacone instrumenty kapitałowe- fundusz udziałowy opłacony do dnia 28.06.2013r.	185
1.1.1.5	(-) Kwota innych wartości niematerialnych i prawnych	-5
1.1.1.6	(-) Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	-1
1.1.2	KAPITAŁ DODATKOWY TIER I	0
1.2.	KAPITAŁ TIER II	0

5. Adekwatność kapitałowa

Bank przyjmuje strategię bezpiecznego funkcjonowania opartą na utrzymywaniu rozmiarów działalności obciążonych ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy własnych.

System zarządzania kapitałem i ryzykiem w Banku zapewnia spójną politykę relacji pomiędzy kapitałem i poziomem ryzyka oraz wewnętrzną kontrolę nad procesem oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP), gwarantującą jego prawidłowość oraz dostosowywanie się do zmieniających się warunków funkcjonowania.

Ustalenie kapitału wewnętrznego Banku przebiega w następujących etapach:

- 1) określenie wymogu kapitałowego z Filaru I, zgodnie z Rozporządzeniem CRR;
- 2) oszacowanie, czy wymóg kapitałowy wynikający z Filaru I jest w pełni adekwatny do uznanych za istotne rodzajów ryzyka z tego obszaru;
- 3) pomiar kapitału wewnętrznego dla istotnych rodzajów ryzyka, lecz niepokrytych w Filarze I (istotne ryzyka Filaru II);
- 4) ocena istotności pozostałych ryzyk ocenianych w ramach Filaru II;

5) pomiar kapitału wewnętrznego dla istotnych ryzyk Filaru II.

Bank stosuje następujące metody wyliczania regulacyjnych wymogów kapitałowych:

- 1) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego zgodnie z Tytułem II Części Trzeciej Rozporządzenia CRR,
- 2) metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego zgodnie z Tytułem III Części Trzeciej Rozporządzenia CRR.

Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego oblicza się jako sumę ekspozycji ważonych ryzykiem pomnożoną przez 8%.

Informacje o ekspozycjach w poszczególnych klasach i wartość wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 16. Struktura ekspozycji i wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego według stanu na dzień 31.12.2022r. (w tys. złotych)

Ekspozycje według Metody Standardowej	W pełni skorygowana wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	Wymogi w zakresie funduszy własnych
Rządy centralne lub banki centralne	34 857	111	9
Podmioty sektora publicznego	175	139	11
Instytucje -banki	7 297	2 881	230
Przedsiębiorstwa	10 665	8 295	664
Detaliczne	5 767	4 326	346
Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	10 704	10 704	856
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	13	19	2
Ekspozycje kapitałowe	1 440	1 440	115
Inne pozycje	1 213	431	35
RAZEM	72 131	28 346	2 268

Kwota wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego wyliczona metodą podstawowego wskaźnika na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 435 tys. złotych.

Tabela 17. Adekwatność kapitałowa Banku według stanu na 31.12. 2022r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Kwota ekspozycji na ryzyko	Kwota wymogu kapitałowego
Ryzyko kredytowe	28 346	2 268
Ryzyko operacyjne	5 432	435
Łączna wartość ekspozycji i wymogu kapitałowego na ryzyka Filaru I	33 778	2 703
Ryzyko kredytowe	0	0
Ryzyko koncentracji zaangażowań	0	0
Ryzyko operacyjne	0	0
Ryzyko płynności	199	16
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	0	0
Ryzyko biznesowe	0	0
Ryzyko kapitałowe, z tego:	0	0
koncentracji funduszu udziałowego	0	0
koncentracji "dużych" udziałów	0	0
Ryzyko braku zgodności	0	0
Pozostałe ryzyka, z tego:	0	0
cyklu gospodarczego	0	0
strategiczne	0	0
utrąty reputacji	0	0
transferowe	0	0
nadmiernej dźwigni		
rezydualne	0	0
prawne		
modeli	0	0
Łączna wartość ekspozycji i wymogu kapitałowego na ryzyka Filaru II	199	16
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I		56,55%
Współczynnik kapitału Tier I		56,55%
Łączny współczynnik kapitałowy		56,55%
Wewnętrzny współczynnik wypłacalności		56,21%

Wyposażenie kapitałowe Banku jest wystarczające w stosunku do ponoszonego ryzyka.

6. Dźwignia finansowa

Ryzyko nadmiernej dźwigni oznacza podatność instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni

finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia nieplanowanych działań korygujących jej plan finansowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogących przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

Wskaźnik dźwigni Bank obliczał jako miarę kapitału Tier I Banku podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej i wyrażał ją jako wartość procentową.

Miara ekspozycji całkowitej jest sumą wartości ekspozycji z tytułu aktywów i pozycji pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu miary kapitału Tier I.

Wartość wskaźnika dźwigni na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 26,48%.

Bank uznaje, że ryzyko nadmiernej dźwigni nie jest ryzykiem istotnym w przypadku gdy wskaźnik dźwigni jest większy lub równy 15%.

Wskaźnik dźwigni jest raportowany Zarządowi Banku w ramach systemu informacji zarządczej w cyklach kwartalnych.

W cyklach rocznych sporządza się testy warunków skrajnych w zakresie dźwigni finansowej. Wyniki testów są raportowane Radzie Nadzorczej oraz Zarządowi Banku.

7. Aktywa wolne od obciążeń

Aktywa uznaje się za obciążone, jeżeli są one przedmiotem zastawu lub jakiegokolwiek umowy mającej na celu ochronę, zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej danej transakcji, z którego zakresu nie mogą być swobodnie wycofane.

Tabela 18. Aktywa obciążone i nieobciążone Banku według stanu na 31.12.2022r. - wartość bilansowa (w tys. zł)

Aktywa nieobciążone	Wartość
Kredyty na żądanie	365
Instrumenty udziałowe	1 440
Dłużne papiery wartościowe	37 522
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	31 140
Inne aktywa	1 263
Razem aktywa nieobciążone	71 730
Aktywa obciążone – środki FOŚG oraz środki z tytułu obowiązkowych składek na BFG wnoszonych w formie zobowiązań do zapłaty	176
Aktywa instytucji sprawozdającej	71 906

8. Polityka w zakresie wynagrodzeń

Bank wprowadził *Politykę wynagrodzeń w Banku Spółdzielczym w Jaworznie*, która określa stałe i zmienne składniki wynagrodzeń pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku.

Polityka Banku w obszarze wynagrodzeń pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na ryzyko Banku realizowana jest z uwzględnieniem formy prawnej, w jakiej działa Bank, rozmiaru działalności, ryzyk związanych z prowadzoną działalnością, a także zakresu i stopnia złożoności działalności prowadzonej przez Bank Spółdzielczy w Jaworznie.

Polityka została opracowana na podstawie:

- 1) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (CRR) oraz przepisów implementujących w Polsce Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE (CRD IV) oraz Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2019/878 (CRD V);
- 2) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe;
- 3) ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy;
- 4) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach;
- 5) uchwały nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie wydania „Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych”;
- 6) Rekomendacji Z Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej zasad ładu wewnętrznego w bankach,
- 7) Wytycznych Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS dotyczące implementacji Rekomendacji Z Komisji Nadzoru Finansowego.

Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń. Z uwagi na skalę działalności w Banku nie powołano komitetu do spraw wynagrodzeń.

Wprowadzenie Polityki ma na celu:

- 1) wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i nie zachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą skłonność do ryzyka Banku,
- 2) wspieranie realizacji strategii działalności Banku,
- 3) ograniczenie konfliktu interesów,

- 4) kształtowanie kultury organizacyjnej opartej na wynikach poprzez wynagradzanie pracowników za osiągnięcie trwałych wyników odpowiadających długofalowym interesom Banku.

W Banku identyfikacji osób, których działalność zawodowa może mieć istotny wpływ na profil ryzyka Banku, dokonuje się w oparciu o kryteria jakościowe oraz ilościowe.

Uznaje się, że istotny wpływ na profil ryzyka Banku mają Członkowie Zarządu oraz Stanowisko ds. zgodności.

Stałe składniki wynagrodzeń to wynagrodzenia zasadnicze, natomiast zmienne składniki wynagrodzeń to premia uznaniowa przyznawana i wypłacana, gdy jest to odpowiednio uzasadnione sytuacją finansową Banku, jego wynikami oraz efektami pracy.

Stosunek zmiennego wynagrodzenia do stałego wynagrodzenia u pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku nie może przekraczać 100%.

Wysokość wynagrodzenia (w tym premii) pracownika ds. zgodności nie może być uzależniona od wyników finansowych Banku.

Łączna kwota wypłaconej premii uznaniowej Członkom Zarządu Banku za dany rok nie może przekroczyć 2% funduszy własnych Banku.

Stosując zasadę proporcjonalności Bank wypłaca Członkom Zarządu całość premii uznaniowej po przyznaniu, pod warunkiem, że stosunek zmiennego wynagrodzenia do stałego wynagrodzenia u pracownika nie przekracza 60%, a łączna kwota wypłaconych premii za dany rok Zarządowi Banku nie przekracza 2% funduszy własnych Banku.

Tabela 19. Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wypłaconych wynagrodzeń Członkom Zarządu Banku Spółdzielczego w Jaworznie za 2022r.

Wyszczególnienie	2022 rok
Łączna kwota stałych składników wynagrodzeń wypłaconych za 2022 rok Członkom Zarządu (3 osoby)	266 tys. zł
Łączna kwota zmiennych składników wynagrodzeń (premi) wypłaconych za 2022 rok Członkom Zarządu (3 osoby)	120 tys. zł
Fundusze własne Banku	19 100 tys.zł
Stosunek zmiennego wynagrodzenia do stałego wynagrodzenia	45%
Udział procentowy wypłaconej premii w funduszach własnych	0,6%

Oceny efektów pracy Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza Banku raz w roku na

pierwszym planowanym posiedzeniu w oparciu o kryteria ilościowe oraz jakościowe.

Ocena efektów pracy w oparciu o kryterium ilościowe obejmująca niżej wymienione wskaźniki Banku osiągnane w ostatnich trzech latach jest pozytywna w przypadku, gdy:

- 1) uzyskany wynik finansowy brutto stanowi co najmniej 90% planowanych założeń,
- 2) roczny przyrost funduszy własnych jest nie niższy niż 3%,
- 3) całkowity współczynnik kapitałowy kształtuje się na poziomie nie niższym niż 15%,
- 4) jakość portfela kredytowego nie uległa znacznemu pogorszeniu, to znaczy udział kredytów zagrożonych w kredytach ogółem jest niższy niż 10%,
- 5) stopa zwrotu z kapitału własnego (ROE netto) kształtuje się na poziomie nie niższym niż 1,5%,
- 6) stopa zwrotu z aktywów (ROA netto) kształtuje się na poziomie nie niższym niż 0,35%,
- 7) wskaźnik efektywności kosztowej C/I kształtuje się na poziomie nie wyższym niż 80%.

Tabela 20. Wyniki Banku Spółdzielczego w Jaworznie w latach 2020-2022

w tys.zł

L.p.	Wyszczególnienie	2020r.	2021r.	2022r.
1.	Uzyskany wynik finansowy brutto	693	467	1 646
2.	Planowany wynik finansowy brutto	650	460	480
3.	Wykonanie wyniku finansowego w %	106,6%	101,5%	343,0%
4.	Roczny przyrost funduszy własnych Banku	4,4%	3,4%	2,0%
5.	Całkowity współczynnik kapitałowy	47,38%	51,84%	56,55%
6.	Udział kredytów zagrożonych w kredytach ogółem	5,95%	6,08%	0,51%
7.	Stopa zwrotu z kapitału ROE (netto)	3,37%	2,21%	7,66%
8.	Stopa zwrotu z aktywów ROA (netto)	0,81%	0,52%	2,03%
9.	Wskaźnik efektywności kosztowej C/I	71,26%	77,14%	64,23%

Ocena efektów pracy w oparciu o kryterium jakościowe Członków Zarządu jest pozytywna jeżeli w okresie oceny Członek Zarządu:

- uzyskał absolutorium - wszyscy Członkowie Zarządu otrzymali w ostatnich trzech ocenianych latach absolutorium - Uchwały Zebrania Przedstawicieli: Nr 3/2021 z dnia 21.06.2021r., Nr 6/2022 z dnia 24.06.2022r., Nr 4/2023 z dnia 19.06.2023r.
- uzyskał pozytywną ocenę rękojmi należytego wykonania obowiązków zgodnie z art.22aa Ustawy Prawo bankowe - wszyscy Członkowie Zarządu zgodnie z dokonaną

przez Radę Nadzorczą oceną spełniają wymagania określone w art.22aa Ustawy Prawo bankowe - Uchwały Rady Nadzorczej: Nr 2/2021, Nr 3/2021, Nr 4/2021 z dnia 17.05.2021r., Nr 3/2022, Nr 4/2022, Nr 5/2022 z dnia 28.03.2022r., Nr 4/2023, Nr 5/2023, Nr 6/2023 z dnia 28.03.2023r.

- w stosunku do Członka Zarządu nie zostały orzeczone prawomocne wyroki sądowe dotyczące popełnienia przestępstwa na szkodę Banku - nigdy nie były i nie są prowadzone żadne sprawy sądowe przeciwko Członkom Zarządu.

Oceny efektów pracy Stanowiska ds. zgodności dokonuje Zarząd Banku na podstawie realizacji celów określonych w Regulaminie funkcjonowania Stanowiska ds. zgodności oraz rocznym planie działania.

Zarząd Banku na posiedzeniu w dniu 28 lutego 2023 roku biorąc pod uwagę pełną realizację celów określonych w ww. Regulaminie oraz rocznym planie działania na 2022 rok pozytywnie ocenił efekty pracy tego stanowiska.

9. Informacje podlegające ogłaszaniu zgodnie z art. 111a ust.4 ustawy Prawo bankowe

9.1. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem

Opis systemu zarządzania zawarto w części 3 *Cele, strategię i zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka* niniejszego dokumentu.

9.2. Opis systemu kontroli wewnętrznej

Zasady organizacji systemu kontroli wewnętrznej w Banku zostały określone w *Regulaminie kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Jaworznie*. System kontroli wewnętrznej jest dostosowany do struktury organizacyjnej Banku.

9.2.1. Cele systemu kontroli wewnętrznej

Celem systemu kontroli wewnętrznej, zgodnie z art. 9c ust. 1 Prawa bankowego oraz Statutu Banku jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem,
- 4) zgodności działania z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

9.2.2. Rola Zarządu Banku, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy:
 - 1) zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich komórkach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli oraz stanowisko ds. zgodności;
 - 2) zapewnienie niezależności stanowisku ds. zgodności oraz zapewnienie środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracownika na tym stanowisku;
 - 3) podejmowanie działań mających na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli oraz współpracy ze stanowiskiem ds. zgodności oraz Spółdzielnią Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom realizującym te funkcje do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
2. Rada Nadzorcza Banku :
 - 1) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej;
 - 2) monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od stanowiska ds. zgodności, innych komórek pełniących funkcje kontrolne, Zarządu Banku oraz Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego;
 - 3) dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej I i II poziomu;
 - 4) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd Banku, dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności.
3. Komitet Audytu wspiera działania Rady Nadzorczej Banku w celu prawidłowego i skutecznego stosowania przez Bank zasad sprawozdawczości finansowej, kontroli wewnętrznej oraz współpracy z biegłym rewidentem Banku.

4. Zadania realizowane przez Komitet polegają na:

- 1) analizie przedstawianych przez Zarząd Banku informacji dotyczących istotnych zmian w rachunkowości;
- 2) analizie, wspólnie z Zarządem Banku, rocznego sprawozdania finansowego oraz wyników badania tych sprawozdań;
- 3) przedstawianiu Radzie Nadzorczej Banku rekomendacji w sprawie zatwierdzenia zbadanego przez audytora rocznego sprawozdania finansowego;
- 4) ocenie przynajmniej raz w roku systemu kontroli wewnętrznej;
- 5) ocenie procesu zarządzania ryzykiem dla zapewnienia właściwego prowadzenia działalności bankowej;
- 6) uzyskiwaniu co kwartał raportów od Zarządu Banku dotyczących wyników identyfikacji, oceny, kontroli i modyfikacji wielkości i profilu ryzyka braku zgodności.

9.2.3. Schemat organizacji trzech linii obrony w ramach struktury organizacyjnej Banku

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:

- 1) Poziom I to funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku,
- 2) Poziom II to Stanowisko ds. zgodności oraz kontrola funkcjonalna, niezależne od procesu zarządzania ryzykiem na Poziomie I,
- 3) Poziom III to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS; na mocy zapisów Ustawy o bankach spółdzielczych oraz Umowy SSOZ BPS audyt wewnętrzny jest realizowany wyłącznie przez SSOZ BPS. Audyt wewnętrzny podlega organizacyjnie Prezesowi Zarządu SSOZ i funkcjonalnie Radzie Nadzorczej SSOZ i tylko te jednostki są odpowiedzialne za dokonywanie oceny skuteczności i efektywności III poziomu kontroli.

Celem kontroli realizowanej na Poziomie I jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje wszystkich pracowników odpowiedzialnych za realizację zadań przypisanych tej funkcji.

Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego

bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.

Kontrola realizowana na Poziomie II to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego komórki organizacyjne Banku niezależne od zarządzania ryzykiem i kontroli wykonywanych na Poziomie I, z zachowaniem zasady braku konfliktu interesów w realizacji czynności kontrolnych.

Kontrola ta ma charakter ciągły i kompleksowy. Celem kontroli realizowanej na Poziomie II jest ocena skuteczności mechanizmów kontrolnych na poziomie I i Poziomie II oraz ocena prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w działalności Banku.

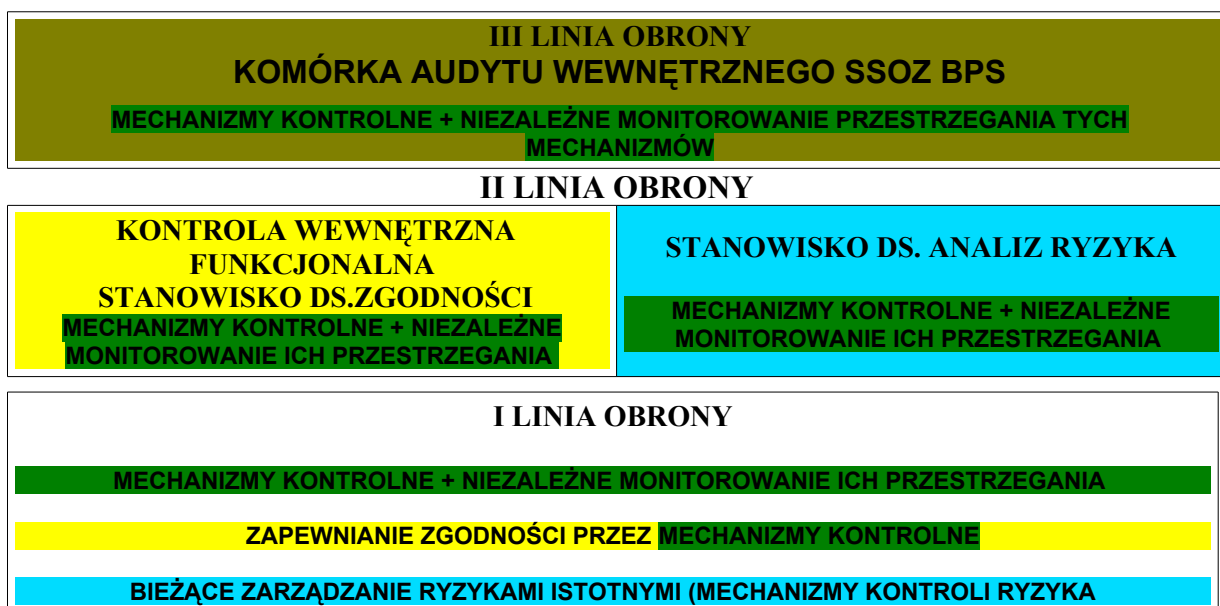
W strukturze Banku działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność stanowiska ds. zgodności.

Kontrola realizowana na Poziomie III to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Pion Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, która ma za zadanie badanie i ocenę w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Banku.

Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych na Poziomie I i II, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.

W strukturach SSOZ BPS działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność funkcji audytu wewnętrznego.

TRZY LINIE OBRONY = SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ + SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

 Audyt wewnętrzny w ramach III linii obrony

 Zapewnianie zgodności w ramach I i II linii obrony

 System zarządzania ryzykiem w ramach I i II linii obrony

 Mechanizmy kontrolne SKW + niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów w ramach I,II,III linii obrony

9.2.4. Funkcja kontroli

Na funkcję kontroli składają się:

- 1) mechanizmy kontrolne,
- 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
- 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.

Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne co najmniej procesom istotnym.

Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności przez:

- 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
- 2) opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów ogólnych systemu kontroli wewnętrznej z procesami w działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za

istotne, oraz z kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

Zarząd Banku zatwierdza listę istotnych procesów wyodrębnionych przez Bank oraz ich powiązanie z celami ogólnymi systemu kontroli wewnętrznej. Zarząd Banku zapewnia dokonywanie regularnego przeglądu wszystkich procesów funkcjonujących w Banku pod kątem ich istotności.

9.2.5. Umiejscowienie, zakres zadań, niezależność stanowiska ds. zgodności

W Banku Spółdzielczym w Jaworznie w Zespole zarządzania ryzykami i analiz wyodrębnia się:

- 1) Stanowisko ds. analiz ryzyka,
- 2) Stanowisko ds. zgodności.

Proces zapewniania zgodności jest realizowany w Banku zarówno przez Stanowisko ds. zgodności, jak i pozostałe komórki w ramach funkcji kontroli, zgodnie z przypisanymi przez Zarząd zadaniami.

Do podstawowych zadań stanowiska ds. zgodności należy:

- 1) identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi;
- 2) sporządzanie raportów z zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku dla Zarządu i Rady Nadzorczej w ramach systemu informacji zarządczej;

Stanowisko ds. zgodności ma zagwarantowaną niezależność poprzez jego usytuowanie w strukturze organizacyjnej Banku, to jest bezpośrednią podległość Prezesowi Zarządu oraz możliwość bezpośredniego kontaktu z członkami zarządu i rady nadzorczej a także poprzez swobodny dostęp do dokumentów, informacji, systemów informatycznych niezbędnych do wykonywania czynności kontrolnych.

Stanowisko ds. zgodności uczestniczy w posiedzeniach Zarządu, Rady Nadzorczej oraz Komitetu Audytu w przypadku gdy rozpatrywane sprawy dotyczą zarządzania systemem ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

9.2.6. Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, dokonywanej przez Radę Nadzorczą Banku.

Rada Nadzorcza Banku dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej I i II poziomu w oparciu o następujące dokumenty i informacje:

- 1) wyniki kontroli / przeglądów / audytów zewnętrznych realizowanych przez komórki wewnętrzne i zewnętrzne banku,
- 2) wyniki audytów realizowanych przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS,
- 3) wyniki niezależnego monitorowania kluczowych mechanizmów kontrolnych procesów istotnych,
- 4) wyniki badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta,
- 5) ocena BION,
- 6) ocena punktowa nadawana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Rada Nadzorcza Banku informuje Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS o wynikach oceny.

9.3. Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń

Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń zostały zawarte w części 8 *Polityka w zakresie wynagrodzeń* niniejszego opracowania.

9.4. Informacje o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Banku podlegają ocenie w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków.

Oceny Członków Rady Nadzorczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli a oceny Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza Banku. Ocena jest dokonywana przed powołaniem oraz w trakcie pełnienia funkcji.

Wszyscy Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu zgodnie z dokonaną za 2022 rok oceną spełniają wymagania określone w art.22aa ustawy Prawo bankowe.

10. Ujawnienia na temat sposobu zarządzania istotnymi konfliktami interesów, zgodnie z wymaganiami Rekomendacji Z KNF.

Bank wprowadził *Politykę przeciwdziałania i zarządzania konfliktem interesów w Banku Spółdzielczym w Jaworznie*, która określa zasady identyfikacji, ograniczania oraz zarządzania zidentyfikowanymi przypadkami konfliktu interesów.

Bank unika konfliktu interesów stosując rozwiązania organizacyjne oraz zasady postępowania określone w regulacjach wewnętrznych.

W Banku zarządzanie konfliktem interesów realizowane jest przez:

- 1) właściwą organizację i prawidłowe funkcjonowanie organów Banku;
- 2) odpowiednie działania organizacyjne, podział zadań i odpowiedzialności oraz tworzenie barier informacyjnych zapobiegających konfliktowi interesów;
- 3) stosowanie szczególnych zasad zawierania transakcji z podmiotami powiązanymi kapitałowo lub organizacyjnie, z członkami organów Banku oraz osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku;
- 4) dbałość o zapisy w regulacjach wewnętrznych, zapewniające zgodność z zasadami niniejszej Polityki;
- 5) nadzór organów Banku nad przestrzeganiem zasad określonych w niniejszej Polityce;
- 6) promowanie zasad transparentności, odpowiedzialności i uczciwości oraz aktywnej postawy w promowaniu biznesu opartego na przestrzeganiu wartości etycznych przez osoby kierujące w Banku pracą innych osób, na wszystkich szczeblach zarządzania;
- 7) zapewnienie anonimowych kanałów przekazywania informacji o naruszeniach oraz szkolenia dla pracowników między innymi z zakresu zasad przeciwdziałania i zarządzania konfliktem interesów.

Bank stosuje następujące rozwiązania i mechanizmy kontrolne służące zapobieganiu konfliktowi interesów i minimalizowaniu ryzyka jego występowania:

- 1) odpowiednia struktura organizacyjna oraz podział obowiązków służące przeciwdziałaniu ryzyku powstania konfliktu interesów;
- 2) bariery informacyjne zapewniające ochronę przepływu informacji;
- 3) procedury:
 - a) określające zasady dokonywania transakcji własnych przez pracowników Banku,
 - b) ograniczające ryzyko konfliktu interesów wynikającego z powiązań personalnych,
 - c) określające zasady monitorowania i oceny konfliktów interesów,
 - d) określające zasady raportowania o konfliktach interesów.

Bank Spółdzielczy w Jaworznie podejmuje szereg działań zmierzających do poprawy jakości zarządzania ryzykiem i podnoszenia efektywności działalności Banku przy zachowaniu bezpieczeństwa jego działania. Prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową pozwoli Bankowi na dynamiczny i bezpieczny rozwój.